

ऋ णा नि र्देश

=====

प्रस्तुत शोधप्रबंध सादर करताना मला अतिशय आनंद होत आहे. या शोधप्रबंधासाठी सौ. डॉ. सीमा म. येवले, प्रपाठक, शिक्षाशास्त्र विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांनी मार्गदर्शन व सहकार्य केलेले आहे. प्रस्तुत शोधप्रबंधाच्या संदर्भात त्यांचा लाभलेला सहवास अधिक मोलाचा ठरला म्हणून त्यांच्या ऋणातून मुक्त होण्यापेक्षा ऋणभार सहन करणे योग्य आहे.

श्री. बाळासाहेब माने शिक्षाशास्त्र मंडळ अंबपंचे संस्थापक अध्यक्ष अशोकराव माने यांचे प्रस्तुत शोधप्रबंधाच्या परिपूर्तीसाठी आशिर्वाद उभे आहेत. त्यांचाही सदैव ऋणी आहे. शिक्षाशास्त्र विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथील प्रपाठक सौ. डॉ. एम्.एस्. पद्मिनी यांनीही वेळोवेळी केलेल्या शोधप्रबंधाबाबत सूचना मला उपयुक्त ठरल्या. त्यांचा मी आभारी आहे.

माझ्या व्यक्तित्वाला आशय आणि आकार देणारे प्रा. डॉ. जयंत कळके, सौ. प्रा. माधवी कळके यांचे ऋण शब्दातीत. प्रस्तुत शोधप्रबंधाच्या संदर्भात शिक्षाशास्त्र महाविद्यालय पेठवडगांव येथील माजी प्राचार्य श्री उध्दव नाईकनवरे, प्रा. तुकाराम पाटील, प्रा. महमदहुसेन पटेल, प्रा. वासंती म्हात्रे, प्रा. रावसाहेब महीमान, प्रा. जयश्री माजगावकर, प्रा. सुहासिनी परमणो, प्रा. सरिता पाटील यांनी वेळोवेळी केलेल्या सहकार्याबद्दल मी कृतज्ञ आहे.

मला या संशोधन कामात प्रोत्साहन देणारे प्रा. एन्.के. बेडेकर, बाबासाहेब मुलीक, चंद्रकांत देशमुख, राजकुमार खारकांडे, भीमराव वाघमारे, संजय जाधव, लक्ष्मण भोपळे, गणपतराव चौत्रे, प्रा. बाबुराव पाटील, प्रा. सदा पाटील, श्रीकांत पाटील घुणकीकर, प्रा. आनंदराव कांबळे, कल्याण कांबळे, श्री प्रेमनाथ सोनवणे, श्री निवृत्ती साळोखे यांचे हार्दिक आभार.

माझ्या कुटुंबातील सर्वांनी दिलेली प्रेरणा व सौ. प्रा. रेखा उर्फ गायत्री पाटील हिने दिलेल्या प्रोत्साहनातून, स्फूर्तीतून हे संशोधन पूर्ण झाले.

सदरच्या संशोधनासाठी प्रश्नाक्ली भरून देणारे विद्यार्थी, विषय शिक्षक, शाळांचे मुख्याध्यापक यांच्या सहकार्याबद्दल धन्यवाद.

सुबक टंकलेखन करून देणारे मित्रवर्य विष्णूपंत खाडे यांचे आभार.

प्रस्तुत पाठ्यपुस्तक संशोधन माध्यमिक स्तरावर उपयोगी ठरेल असा विश्वास वाटतो.

स्थळ : कोल्हापूर

दिनांक : २४/१२/१९९४

विलास पाटील

- विलास हिंदुराव पाटील

.....